

europass

EUROPASS DOKUMENTU ATPAZĪSTAMĪBA UN PIELIETOŠANA LATVIJĀ

Pētījuma rezultātu kopsavilkums

Rīga, 2020.gads

Ar Eiropas Savienības
programmas
„Erasmus+” atbalstu

Pētījuma ziņojumu un tā kopsavilkumu sagatavojis Akadēmiskās informācijas centrs – Nacionālais *Europass* centrs.

Europass ziņojuma sagatavošanā un informācijas apkopošanā iesaistītie eksperti:

Baiba Ramiņa,	Akadēmiskās informācijas centra valdes priekšsēdētāja
Gunta Kinta,	Projektu departamenta vadītāja, Akadēmiskās informācijas centrs
Agnese Uzare,	Projektu eksperte, Akadēmiskās informācijas centrs
Marta Valdmāne,	Projektu eksperte, Akadēmiskās informācijas centrs

Šis ziņojums sagatavots ar Eiropas Komisijas projekta „*National Europass Centre + EQF NCP 2018-2020*” (Nr. VS/2018/0241) atbalstu.

Paustais viedoklis uzliek saistības tikai autoram (autoriem), un tas nekādā gadījumā nevar tikt uzskatīts par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju.

Pētījuma laika posms

Pētījums kopumā aptver laika posmu no 2005. līdz 2019.gada oktobrim, bet statistikas dati ietver posmu no 2005. līdz 2018.gadam. Savukārt atsevišķas pētījuma daļas, kas raksturo Europass dokumentu un aktivitāšu pašreizējo situāciju Latvijā, ietver laika posmu no 2005.gada līdz 2019.gadu oktobrim.

Pētījuma mērķis

Pētījuma **mērķis** bija analizēt *Europass* dokumentu (*Europass CV*, *Europass Valodu pase*, *Europass Mobilitāte* un *Europass Diploma* pielikums, *Europass Izglītības dokumenta* pielikums) un tiešsaistē pieejamo pakalpojumu, kas ietver Motivācijas vēstuli, Eiropas prasmju pasi, atpazīstamību, lietošanu un novērtējumu.

Pētījuma uzdevumi

1. Veikt dažādu avotu (citi pētījumi, normatīvie akti, mājaslapas, datubāzes) analīzi, lai noskaidrotu, kāda ir *Europass* nozīme izglītībā un darba tirgū.
2. Veikt pieejamo statistikas datu analīzi (nacionālā *Europass* mājaslapa un sociālie tīkli, *Europass* tiešsaistes redaktors u.c.), lai izvērtētu *Europass* dokumentu un rīku lietošanas dinamiku.
3. Izstrādāt aptaujas anketas un veikt dažādu mērķa grupu (karjeras konsultanti, izglītības guvēji, *Europass* Mobilitātes apliecinājuma ieguvēji, starptautisko projektu koordinatori, darba devēji) tiešsaistes aptaujas, lai pētītu *Europass* dokumentu atpazīstamību un lietošanu.
4. Veikt nestrukturētas intervijas (izglītības iestāžu, valsts pārvaldes institūciju pārstāvji), lai sīkāk analizētu labās prakses piemērus par *Europass* dokumentu lietošanu.
5. Apkopot savāktos datus un izdarīt secinājumus par *Europass* dokumentu atpazīstamību un lietošanu, kā arī izstrādāt dažāda līmeņa ieteikumus tālākajai iesaistīto pušu darbībai.

Datu vākšanas metodes

Kā **datu vākšanas metodes** tika izmantota vairāku informācijas avotu satura analīze, tiešsaistes aptaujas anketas, telefonintervijas, kā arī nestrukturētas intervijas. Darba devēju aptauja tika veikta, izmantojot SIA „Factum Interactive” pakalpojumus ar iepriekš saskaņotu aptaujas anketas saturu. Pētījumam datu salīdzināšanai par *Europass* dokumentu atpazīstamību tika izmantoti dati no 2011.gada pētījuma ziņojuma „*Europass* dokumentu atpazīstamība potenciālo lietotāju vidū”, ko veica pētījuma kompānija pēc Latvijas Nacionālā *Europass* centra pasūtījuma. Lai gan abu pētījumā iegūto datu salīdzināšana ir nosacīta, jo katra pētījuma mērķauditorija ir atšķirīga, kopumā parāda laika gaitā sabiedrības pieaugošo informētību par *Europass* dokumentiem.

Europass attīstība no 2005.gada līdz 2018.gadam

Sākot jau no 2005.gada, Nacionālais *Europass* centrs katru gadu organizē vismaz divus pasākumus ieinteresētajām pusēm – seminārus vai konferences par aktuālu tā brīža tēmu, kurā atkarībā no satura piedalās viens vai otrs sadarbības partneris vai mērķa grupa. Nacionālais *Europass* centrs regulāri atbalsta un piedalās arī

sadarbības partneru rīkotajos pasākumos, lai informētu auditoriju par *Europass* dokumentu lietošanas priekšrocībām. Ikgadēji sadarbības partneru pasākumi, kurus Nacionālais *Europass* centrs aktīvi atbalsta ar savu dalību jau vairāku gadu garumā, ir Karjeras dienas dažādās izglītības iestādēs, EURES rīkoti pasākumi kā darba meklētājiem, tā arī karjeras konsultantiem, starptautiskā izstāde „Skola” visiem interesentiem, informatīvie semināri *Erasmus+* programmas realizētājiem. Šo gadu laikā, sadarbībā ar partneriem ir organizēti arī kopēji pasākumi dažādām auditorijām. 2016.gadā Nacionālais *Europass* centrs ierosināja rīkot ikgadējas sapulces Eiropas Savienības tīkliem izglītības un nodarbinātības jomā – EURES, *Europass*, *Euroguidance*, *Eurodesk*, ENIC/NARIC, ECVET, NKP EKI, *ReferNet*, – lai aktīvā un regulārā diskusijā informētu viens otru par aktuālāko tīklu darbībā un meklētu jaunas sadarbības iespējas.

Pasākumos pārsvarā Nacionālais *Europass* centrs informē auditoriju par visiem *Europass* dokumentiem un pakalpojumiem, kas katru gadu veicina pieaugošu *Europass* dokumentu lietotāju skaitu.

2005.gadā Nacionālais *Europass* centrs izveidoja nacionālo *Europass* mājaslapu (www.europass.lv) latviešu un angļu valodās. Laika gaitā mājaslapai ir vairākkārt atjaunota, ņemot vērā informācijas tehnoloģiju un *Europass* dokumentu attīstību, taču galvenās sadaļas visās versijās ir veltītas *Europass* dokumentiem, kā arī Par *Europass*, Aktuāli, Saites un Kontakti. No 2013.gada sākta statistikas datu apkopošana par mājaslapu. Laika posmā no 2013.gada līdz 2018.gadam mājaslapa ir tikusi apmeklēta 480 388 reižu.

Tālāk tabulā ir apkopotas galvenās Nacionālā *Europass* centra aktivitātes, kā arī Eiropā notikušie pasākumi laika posmā no 2005.gada līdz 2018.gadam, kuri veicināja *Europass* dokumentu ieviešanu un izmantošanu Latvijā.

1. tabula. Galvenās aktivitātes un pasākumi *Europass* kontekstā (2005.-2018.)

Gads	Aktivitāte vai pasākums
2005	Uzsākta sadarbība ar Latvijas <i>Euroguidance</i> , EURES tīkliem
	<i>Europass</i> uzsākšanas konference
	Darba grupa <i>Europass</i> pielikuma kvalifikācijas apliecināšanai dokumentam izstrādei un ieviešanai Latvijā
2006	Starptautiska konference par kvalifikāciju apliecināšanai dokumenta pielikumu
2007	Sadarbības tīklu <i>Eurodesk</i> , <i>Europass</i> , <i>EURES</i> , <i>Euroguidance</i> konference „Eiropa piedāvā... <i>Eurodesk</i> , <i>Europass</i> , <i>EURES</i> , <i>Euroguidance</i> ”
2008	Ziemeļvalstu un Baltijas valstu <i>Europass</i> , <i>Euroguidance</i> un EURES tīklu konference „Eiropas mobilitātes tīkli: starpkultūru dialogs Ziemeļvalstu – Baltijas valstu reģionā”
	Ziemeļvalstu un Baltijas valstu <i>Europass</i> centru reģionālā sanāksme Jūrmalā
2009	Video pamācības CV un Mobilitātei
2010	Izveidotas <i>Twitter</i> , <i>Draugiem</i> , <i>Facebook</i> lapas
	Konference „ <i>Europass</i> izmantošana neformālās pieredzes saglabāšanai”
2011	Pētījums par <i>Europass</i> dokumentu atpazīstamību Latvijā potenciālo lietotāju vidū
	Konference „ <i>Europass</i> Latvijā – piecu gadu darbības izvērtējums un <i>Europass</i> attīstības tendences nākotnē”
2012	Jauns tiešsaistes redaktors un CV forma
	<i>Europass</i> ārējā novērtēšana
2013	Eiropas prasmju pase tiešsaistes redaktorā
	Komikss „Vienmēr jautā draugiem!”

2014	Motivācijas vēstule tiešsaistes redaktorā
2015	Jaunas video pamācības CV un Valodu pasei
	Jauns komikss „Europass spēcīgais četrinieks”
	Starptautiska konference „Europass 10 gadi”
	Seminārs „ES tīklu izglītības un nodarbinātības jomā sadarbība”
2016	Darba seminārs „Europass pielikums kvalifikāciju apliecināšanai dokumentam Latvijā”
	Seminārs „Europass un citas aktualitātes karjeras atbalsta veicināšanā”
	Izveidota tiešsaistes spēle „Cik mobils tu esi?”
	Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionālā sanāksme Rīgā
	Jauna Europass Mobilitātes apliecinājuma forma
2017	Starptautiskā konference „Digitālie dati mobilitātes veicināšanai augstākajā izglītībā”
	Izveidota www.europass.lv mobilā versija
	Video par Europass Mobilitātes dokumenta aizpildīšanu un par Europass Mobilitātes dokumentu izsniegšanas procedūru
2018	Eiropas kopīgi finansētais Europass video
	Jauns Eiropas Padomes un Parlamenta lēmums

Galvenie iegūtie rezultāti

Pētījuma ietvaros veidoto aptauju mērķis bija noskaidrot respondentu viedokli par *Europass* dokumentu atpazīstamību un lietošanu. Daļa no anketām bija vairāk vērstas uz konkrētu *Europass* dokumentu lietošanu, piemēram, *Europass* Mobilitāti un *Europass* Izglītības dokumenta pielikumu. Dažādu mērķa grupu aptaujas ļāva arī iegūt plašāku perspektīvu par iedzīvotāju izpratni un vērtējumu par *Europass* dokumentu nozīmi.

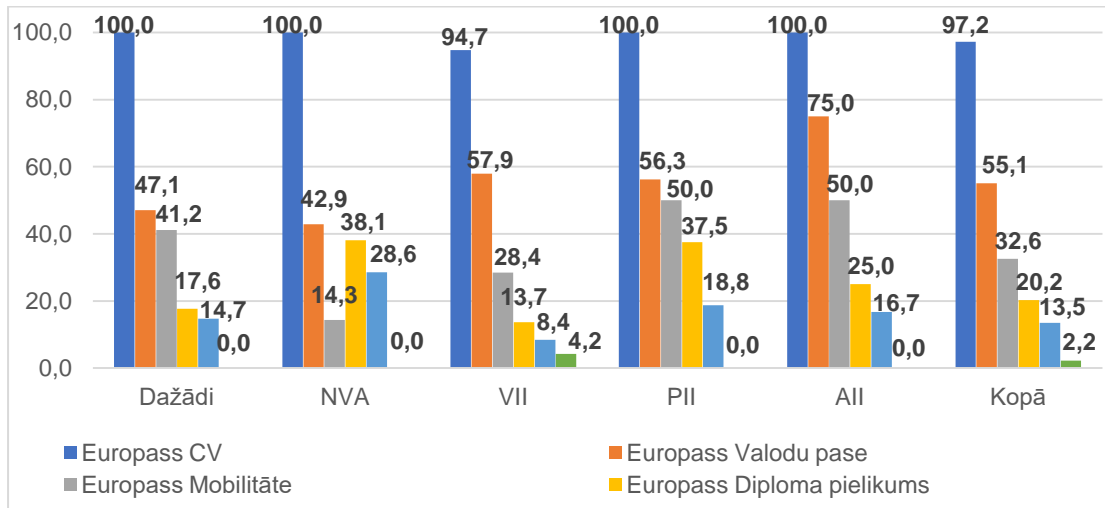
Karjeras konsultanti

Karjeras konsultantu grupas, kuras tika iekļautas pētījumā:

1. Nodarbinātības valsts aģentūra;
2. Vispārizglītojošās skolas;
3. Profesionālās izglītības iestādes;
4. Augstākās izglītības iestādes;
5. Pašvaldības, jauniešu centri, individuāli uzņēmumi.

Pētījumā tika noskaidrots, ka karjeras konsultanti no *Europass* dokumentiem visvairāk atpazīst *Europass* CV, bet vismazāk – *Europass* izglītības dokumenta pielikumu (skatīt 1. attēlu).

1. attēls. Karjeras konsultantiem zināmie *Europass* dokumenti (%)

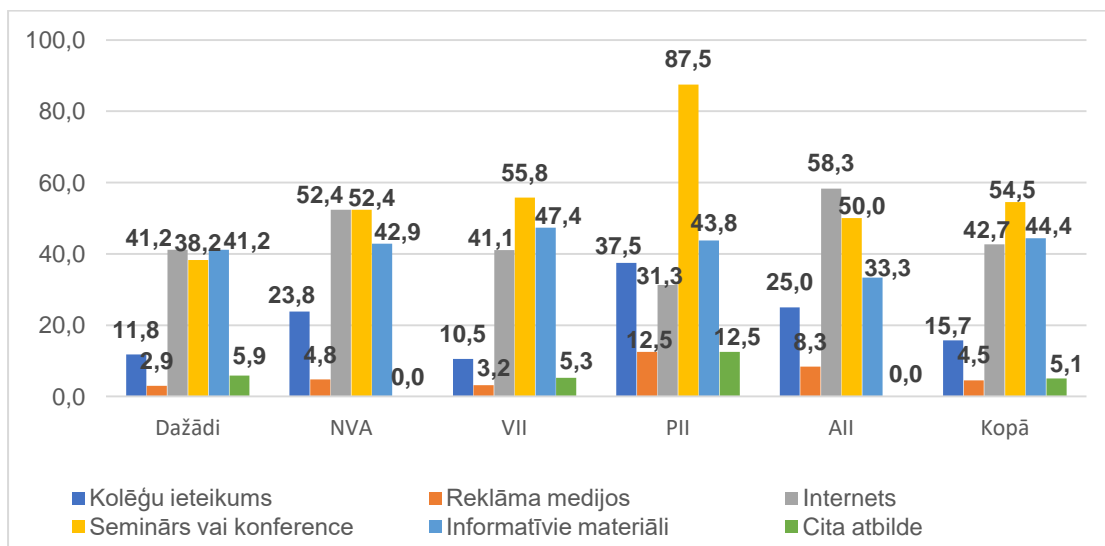

Karjeras konsultanti kā galvenās *Europass* dokumentu priekšrocības norādīja, ka to ir ērti lietot, jo ir gatava forma (74,7%), kā arī tās atpazīstamību visā Eiropas Savienībā (70,8%). Mazāka respondentu daļa norādīja, ka *Europass* formāts ir pieprasīts izglītības, nodarbinātības vai brīvprātīgā darba pieteikumos (29,2%) un ir viegli izvērtēt prasmes pēc pašnovērtējuma tabulas (33,7%).

Respondenti norādīja, ka **karjeras konsultācijās** ir **demonstrējuši** *Europass* CV (90,4%), kamēr apmēram puse respondentu ir rādījuši Motivācijas vēstules (51,1%). Salīdzinoši maz respondentu karjeras konsultācijās ir rādījuši *Europass* Valodu pasi (28,7%) un *Europass* Prasmju pasi (14,6%).

Galvenie **informācijas avoti**, no kuriem respondenti uzzināja par *Europass*, tika norādīti semināri vai konferences, informatīvie materiāli, internets un kolēģu ieteikums (skatīt 2. attēlu).

2. attēls. Karjeras konsultantu informācijas avoti par *Europass* (%)

Izglītības guvēji

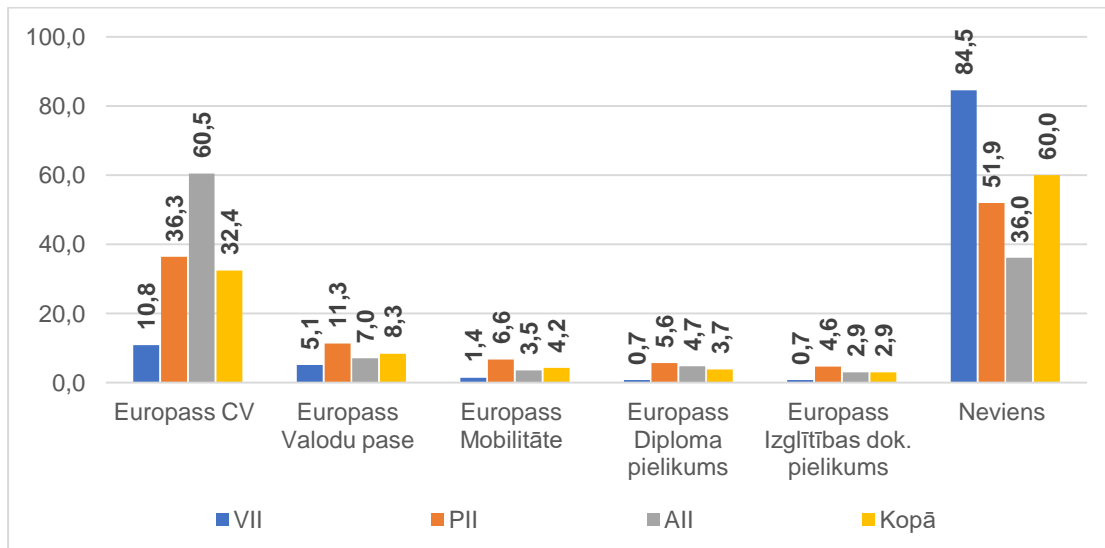
Jauniešu – izglītības guvēju aptaujas respondenti bija:

- Vispārējās izglītības iestāžu skolēni;
- Profesionālās izglītības iestāžu audzēkņi;
- Augstākās izglītības iestāžu studenti.

Starp jauniešiem visvairāk izglītības guvēji bija informēti par *Europass CV* (55,5% gadījumu), taču ievērojamam respondentu īpatsvaram (37,9%) nebija zināms neviens dokuments. Valodas pase bija zināma 18,7% respondentu. Līdzīgs respondentu īpatsvars atzīmēja, ka zina *Europass Diploma* pielikumu (8,5%), *Europass Izglītības dokumenta* pielikumu (8,8%) un *Europass Mobilitāti* (10,2%). Jāuzsver, ka *Europass Izglītības dokumenta* pielikums vairāk ir saistīts ar profesionālo izglītību un Latvijā vēl nav ieviests (ieviests 2020.gadā), tāpēc aptaujas rezultāti nav pārsteidzoši. Savukārt *Europass Diploma* pielikums tiek pievienots augstāko izglītību apliecinošam dokumentam un Latvijā ir obligāts kopš 2004.gada, taču visticamāk netiek uztverts kā viens no *Europass* dokumentiem, jo tajā nav iekļauts *Europass* logo. Diploma pielikuma saturu reglamentē Ministru kabineta noteikumu „Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus” 7. pielikums (19.04.2013).

Jautājumā par *Europass dokumentu atpazīstamību* jaunieši norādīja, ka vairāk nekā puse (60%) neizmanto nevienu dokumentu un 32,4% gadījumu respondenti ir izmantojuši *Europass CV*; pārējos dokumentu lietojuši samērā maz aptaujāto izglītības guvēju – no 8,3% respondentiem, kas izmantojuši *Europass Valodu pasi*, līdz 2,9% respondentu, kas aptaujā atzīmējuši *Europass Izglītības dokumenta* pielikumu (skatīt 3. attēlu).

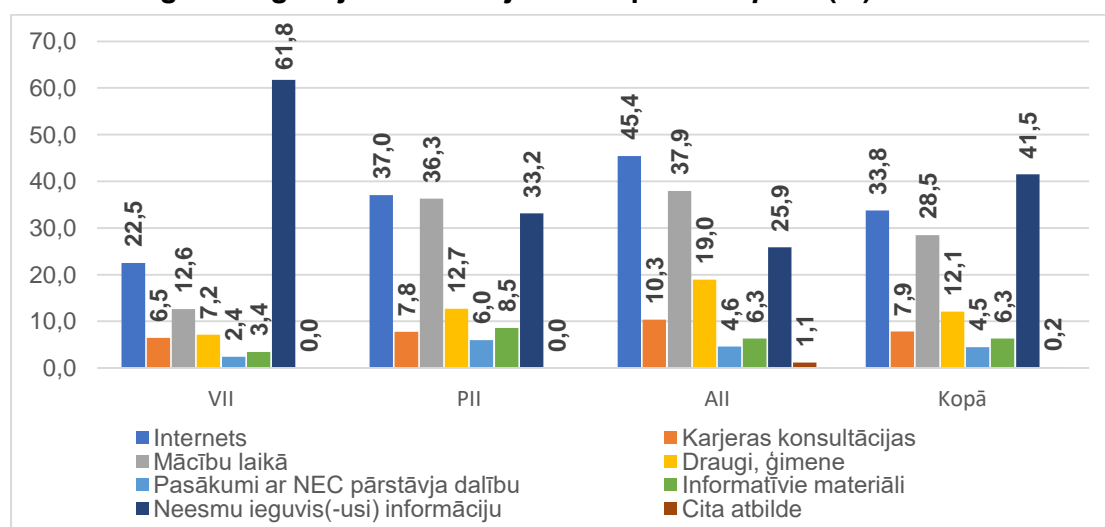
3. attēls. Aptaujāto izglītības guvēju lietotie *Europass* dokumenti (%)

Aptaujās respondentiem tika jautāts, kādi ir bijuši viņu *Europass dokumentu veidošanas iemesli*. Aptauju rezultāti liecināja par to, ka puse respondentu (50,5%) nav veidojusi *Europass* dokumentus, taču visbiežāk minētais veidošanas iemesli bija mācības (25,6% respondentu) un pieteikšanās darbā (21,1% respondentu). Līdzīgs aptaujāto izglītības guvēju īpatsvars veidoja *Europass* dokumentus pēc pašu iniciatīvas (15,8% respondentu) un iesaistoties projektā (13,6% gadījumu), vismazāk respondentu (5,7%) *Europass* dokumentus sagatavojuši karjeras konsultācijās.

Aptaujā tika arī noskaidroti informācijas avoti ar kādu palīdzību respondenti uzzināja par *Europass*. Ievērojama daļa aptaujāto izglītības guvēju (41,5% respondentu) norādīja, ka nav ieguvuši informāciju par *Europass*. Visvairāk respondentu par *Europass* ir uzzinājuši internetā (33,8%) un mācību stundās vai lekcijās (28,5%), savukārt mazāk izmantotie informācijas avoti ir pasākumi, kuros piedalījies Nacionālās *Europass* centra pārstāvis (4,5%), informatīvie materiāli (6,3%) un karjeras konsultācijās (7,9%) (skatīt 4. attēlu).

4. attēls. Izglītības guvēju informācijas avoti par *Europass* (%)

Europass mobilitātes apliecinājuma ieguvēji

Viens no *Europass* dokumentiem, kuru izsniedz iestādes un kura izsniegšanas kārtību neregulē normatīvie akti, ir *Europass* Mobilitāte. Saskaņā ar Valsts izglītības attīstības aģentūras prasībām, ES programmas *Erasmus+* pieredzes apmaiņas braucieni dalībniekiem no profesionālās izglītības sektora pēc aktivitātes obligāti jāizsniedz *Europass* Mobilitātes apliecinājums. Šis aptaujas mērķis bija izpētīt, kāda ir *Europass* Mobilitātes ieguvēju informētība par šo un citiem *Europass* dokumentiem un kā viņi ir izmantojuši *Europass* dokumentus.

Aptaujās tika precizēts, kurās starptautiskās **pieredzes apmaiņas programmās** respondenti piedalījās. Apmēram puse aptaujāto *Europass* Mobilitātes apliecinājumu ieguvēju ir piedalījušies vairāk nekā vienā programmā, t.i. 52,1% respondentu atzīmēja tikai vienu mobilitātes programmu (visos gadījumos tā bija *Erasmus+* programma). Gandrīz visi respondenti (98,9%) ir piedalījušies *Erasmus+* programmā. Nākamā biežāk norādītā bija *Comenius* programma (21,3% respondentu), pēc tam *Nordplus* (17% respondentu) un *Leonardo da Vinci* (14,9% respondentu), kā arī *Grundvig* (11,7% respondentu).

Starp respondentiem tika izvērtēts kā tiek **pielietoti** *Europass* Mobilitātes apliecinājumi. Anketu rezultāti liecina par to, ka visvairāk gadījumos respondenti *Europass* Mobilitāti ir lietojuši, formulējot savas prasmes CV (44,7% respondentu) un piesakoties projektam (30,9% respondentu). Būtiski mazāk respondentu norādīja, ka ir izmantojuši šo dokumentu, kad pieteicās mācībām (9,6%) un darbam (18,1%).

Starptautisko projektu koordinātoru aptauja par *Europass* Mobilitāti

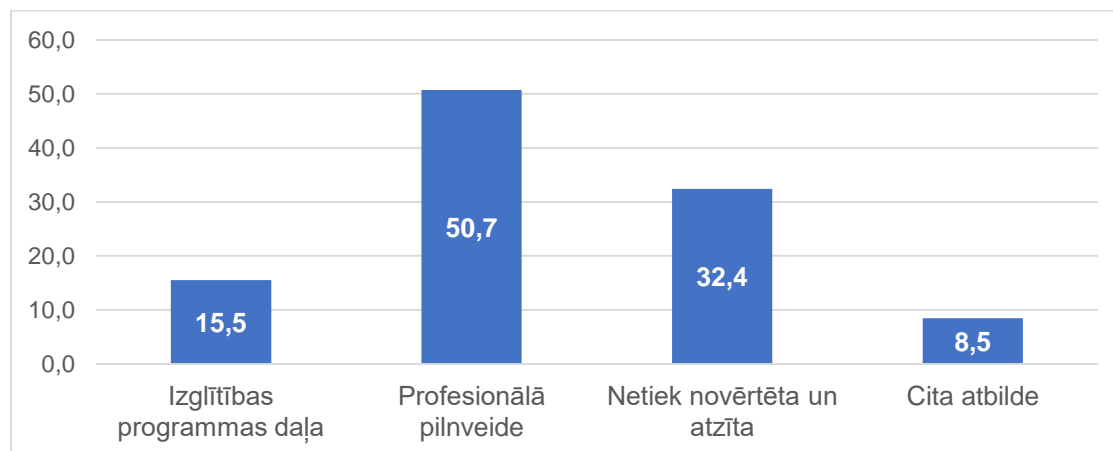
Starptautisko projektu koordinātori ir vienas no galvenajām kontaktpersonām pieredzes apmaiņas braucienā dalībniekiem, tāpēc viņu viedoklis un vērtējums par *Europass* dokumentiem ir noderīgs, lai analizētu dokumentu lietošanas praksi Latvijā.

Aptaujās 98,6% starptautisko projektu koordinātoru atbildēja, ka viņu iestādei vai organizācijai ir **pieredze** *Erasmus+* programmā. Gandrīz puse respondentu minēja *Comenius* (46,5%), kam seko *Nordplus* (33,8%), *Leonardo da Vinci* (26,8%) un *Erasmus* (16,9%).

Jautājumā par *Europass* **Mobilitātes iegūšanas kārtības sarežģītību** vairums starptautisko projektu koordinātoru (88,7%) atbildēja, ka procedūra ir „ļoti vienkārša” vai „vienkārša”. Samērā maz respondentu (11,3%) pauda viedokli, ka iegūšanas kārtība ir „sarežģīta” vai „ļoti sarežģīta”.

Aptaujā tika pētīts, vai un kā tiek novērtētas un atzītas *Europass* Mobilitātē aprakstītie mācīšanās rezultāti respondentu pārstāvētajā iestādē vai organizācijā. Puse respondentu (50,7%) atbildēja, ka mobilitātes laikā sasniegtie mācīšanās rezultāti tiek atzīti kā profesionālās pilnveides daļa, un samērā neliela respondentu daļa (15,5%) norādīja, ka šie mācīšanās rezultāti tiek uzverti kā daļa no izglītības programmas. Ievērojams respondentu īpatsvars (32,4%) minēja, ka *Europass* Mobilitātē aprakstītie mācīšanās rezultāti netiek novērtēti un atzīti (skatīt 5. attēlu).

5. attēls. *Europass* Mobilitātes novērtēšana un atzīšana starptautisko projektu koordinātoru iestādē vai organizācijā (%)

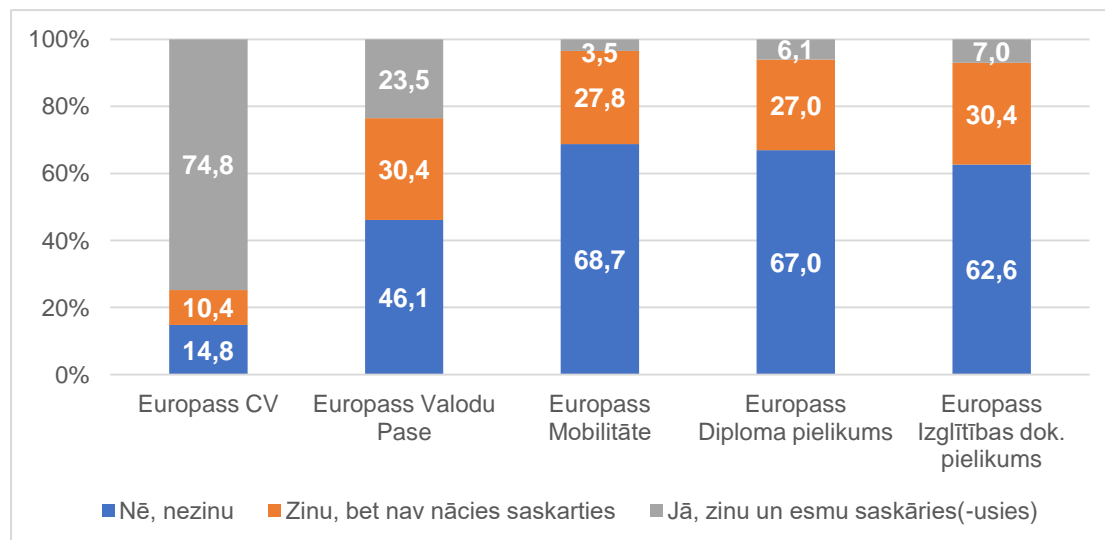
Darba devēji

Darba devēju aptaujas mērķis bija izpētīt respondentu vērtējumu par *Europass* dokumentiem, kā arī to atpazīstamību Latvijas darba devēju vidū. Aptaujā tika iekļauti dažādu nozaru uzņēmumi ar vairāk nekā 50 darbiniekiem, kurus pārstāvēja vadītāji vai personāla atlasē speciālisti, un kas izsludina vakances vismaz reizi gadā.

Darba devēju anketēšanā tika noskaidrots, ka parasti amatu pretendenti piesakoties uz vakanci iesniedz (*Europass*) CV (80% respondentu). Pārējos *Europass* dokumentus pretendenti iesniedz ievērojami retāk – *Europass* Valodu Pasi (10,4% respondentu), *Europass* Izglītības dokumenta pielikumu (6,1% respondentu), *Europass* Diploma pielikumu (4,3% respondentu) un *Europass* mobilitāte (0,9% respondentu).

Jautājumā par to cik lielā mērā darba devēji ir informēti par *Europass* dokumentiem, atklājās, ka lielākā daļa aptaujas dalībnieku norādīja, ka zina vai ir dzirdējuši par *Europass* dokumentiem, tomēr, jautāti par konkrētiem dokumentiem, vairums respondentu minēja, ka ir saskārušies tikai ar *Europass CV* (74,8%), krietni mazāk ar *Europass Valodu pasi* (23,5%) un pavisam nelielam īpatsvaram respondentu (3-7%) ir bijusi pieredze ar citiem *Europass* dokumentiem (skatīt 6. attēlu).

6. attēls. Darba devēju informētība par *Europass* dokumentiem (%)

Profesionālās izglītības iestāžu pārstāvji par *Europass* pielikumu kvalifikāciju apliecināšanai dokumentam

Profesionālās izglītības iestāžu administrācijas pārstāvju aptaujas mērķis bija izpētīt izglītības iestāžu pieredzi saistībā ar *Europass* Izglītības dokumenta pielikuma izsniegšanu un lietošanu Latvijā. Lai gan šī dokumenta izsniegšana nav noteikta normatīvajā regulējumā, atsevišķas profesionālās izglītības iestādes to izsniedz saviem absolventiem kopā ar izglītības dokumentiem.

Profesionālās izglītības iestāžu pārstāvjiem tika vaicāts, vai iestādēs izsniedz absolventiem arī *Europass* Izglītības dokumenta pielikumu. No 51 aptaujas dalībnieka viena profesionālās izglītības iestāde atbildēja apstiprinoši: Profesionālās izglītības kompetences centrs „Rīgas Valsts tehnikums”. Profesionālās izglītības iestādes pārstāvis norādīja, ka viens no galvenajiem iemesliem, izsniedzot pielikumu kvalifikāciju apliecināšanai dokumentam, ir veicināt absolventu konkurētspēju darba tirgū, lai uzskatāmā veidā atspoguļotu viņu sasniegtos mācīšanās rezultātus.

Statistikas analīze pa mājaslapas izmantošanu

Nacionālās *Europass* mājaslapas statistikas datu analīze

Mērķa grupu aptauju rezultāti parāda, ka respondentu informētība par nacionālās *Europass* mājaslapas (www.europass.lv) piedāvātajām iespējām ir dažāda, taču lietošanas biežumā vērojamas līdzīgas tendences. Lai gan visvairāk aptaujāto karjeras konsultantu (36,5%) apmeklēja šo mājaslapu tikai reizi pusgadā, 76,4% karjeras konsultantu iekļautā informācija ir noderīga darbā. Savukārt, lielākā daļa aptaujāto izglītības guvēju (62,7%) nav apmeklējusi *Europass* mājaslapu. Līdzīgs

aptaujāto *Europass* Mobilitātes ieguvēju īpatsvars nav apmeklējuši šo mājaslapu (35,1% respondentu) un apmeklēja šo mājaslapu reizi pusgadā (34% respondentu). Tāpat arī visvairāk aptaujāto darba devēju (78,3%) ir informēti par *Europass* mājaslapu, taču nav to apmeklējuši. Mazliet vairāk nekā puse aptaujāto starptautisko projektu koordinātoru (54,9%) ir izmantojuši *Europass* mājaslapā ievietoto video pamācību un piemēru *Europass* Mobilitātes apliecinājuma aizpildīšanā.

Laika posmā no 2013.gada līdz 2018.gadam nacionālo *Europass* mājaslapu gadā vidēji apmeklējuši 98,3% jaunu apmeklētāju, kas liecina par Nacionālā *Europass* centra aktivitāšu efektivitāti jaunu lietotāju piesaistē. Šajā laika posmā vidējais laiks, ko viens lietotājs vietnē pavadījis, ir bijis 1,54 minūte, un vidējais sesiju skaits uz vienu lietotāju bija 1,37 reizes.

Europass portāla statistikas datu analīze

Europass portāls (www.europass.cedefop.europa.eu), kuru no 2005.gadam līdz 2020.gada jūlijam uzturēja *Cedefop*, ietvēra informāciju par *Europass* dokumentiem, kā arī tiešsaistes redaktoru.

Europass portāls no Latvijas kopš 2005.gada līdz 2018.gadam ir apmeklēts 1 231 044 reizi. Vidējais apmeklējums gadā bijis 87 931 reize. 2018.gadā apmeklējumu skaits no Latvijas ir bijis 146 994 reizes.

Salīdzinot ar citām valstīm, aplūkotajā laika posmā portāla apmeklētāju skaits no Latvijas neparādās 20 valstu sarakstā, no kurām vietne ir apmeklēta visvairāk. Kopumā visvairāk lietotāju pārstāv Itāliju, Portugāli un Rumāniju.

Saskaņā ar aptauju rezultātiem, visbiežāk izmantotais pakalpojums tiešsaistes redaktorā ir *Europass* CV izveidošana – 80,3% aptaujāto karjeras konsultantu un 34,5% aptaujāto izglītības guvēju ir sagatavojuši šo *Europass* dokumentu tiešsaistē. Savukārt, 55,7% aptaujāto darba devēju ir informēti par iespēju darba meklētājiem izveidot *Europass* CV tiešsaistē.

Europass dokumentu atpazīstamība un izmantošana

Nodaļā par *Europass* dokumentu atpazīstamību un izmantošanu ir apkopota informācija no dažādiem avotiem, kā laika gaitā ir ieviesti un lietoti *Europass* dokumenti, kāds ir to normatīvais regulējums (ja tāds pastāv) Latvijā, kā arī aplūkoti labās prakses piemēri dokumentu lietošanā.

Europass CV

Europass CV ir visatpazīstamākais un **visplašāk lietotais** no visiem *Europass* dokumentiem, ko parāda gan tiešsaistes redaktora statistikas dati, gan mērķauditoriju aptauju rezultāti.

Europass CV izveidošana tiešsaistes redaktorā ir visbiežāk izmantotais pakalpojums. Aptaujas rezultāti liecina, ka 80,3% aptaujāto karjeras konsultantu un 34,5% aptaujāto izglītības guvēju ir sagatavojuši *Europass* CV tiešsaistē, un 55,7% aptaujāto darba devēju ir informēti par šādu iespēju. Vairums aptaujāto karjeras konsultantu (90,4%) ir demonstrējuši saviem klientiem *Europass* CV veidošanu karjeras tiešsaistes redaktorā.

Europass Valodu pase

Europass Valodu pase Latvijā tiek izmantota visai maz, salīdzinājumā ar *Europass* CV, *Europass* Mobilitāti un Diploma pielikumu, lai gan aptauju rezultāti parāda, ka samērā daudzi respondenti ir informēti par šo dokumentu.

Saskaņā ar 2019.gada aptauju rezultātiem, *Europass* Valodu pase ir **salīdzinoši atpazīstams dokuments**, nākamais pēc CV. Vairāk nekā puse aptaujāto karjeras konsultantu (55,1%) un piektā daļa aptaujāto izglītības guvēju (18,7%), kā arī 33% *Europass* Mobilitātes ieguvēju, t.i. lielākais respondentu īpatsvars pēc tiem, kas zināja *Europass* CV un Mobilitāti, atbildēja, ka zina šo dokumentu. Tomēr *Europass* tiešsaistes redaktora statistikas dati liecina, ka Valodu pase analizētajā laika posmā ir vismazāk sagatavotais dokuments (0,5%) no Latvijas, lai gan 2019.gada aptaujā visretāk tiešsaistē sagatavotais dokuments bija Eiropas prasmju pase.

Europass Mobilitāte

Saskaņā ar aptauju rezultātiem, respondentiem *Europass* Mobilitāte ir trešais zināmākais dokuments (pēc CV un Valodu pases), t.i. 32,6% karjeras konsultantu un 10,2% izglītības guvēju atbildēja, ka zina *Europass* Mobilitāti.

Kopumā aptaujātie *Europass* Mobilitātes apliecinājuma ieguvēji atzina, ka šis dokuments ir **praktiski lietderīgs** (70% respondentu atbildēja, ka *Europass* Mobilitāte ir „ļoti lietderīga” vai „lietderīga”). Visvairāk *Europass* Mobilitātes apliecinājuma ieguvēju šo dokumentu ir izmantojuši, formulējot savas prasmes CV (44,7%) vai piesakoties projektam (30,9%), vai arī vispār nav izmantojuši (29,8%).

Laika posmā no 2005.gada līdz 2018.gadam visvairāk dalībnieku mobilitātes braucienos ir sūtīti uz Vāciju, Itāliju un Spāniju. Retāks gala mērķis ir bijusi Luksemburga un Šveice.

Europass Diploma pielikums

Europass Diploma pielikums ir viens no dokumentiem, kuru izsniedz izglītības iestāde, nevis veido tā īpašnieks. Šī dokumenta atpazīstamība un lietošana lielā mērā ir atkarīga no valstī ieviestā normatīvā regulējuma. Viena no iezīmēm, izvērtējot šī dokumenta atpazīstamību kā *Europass* ietvara sastāvdaļu, ir mērķauditoriju tendence to neuztvert kā *Europass* dokumentu. Lai gan *Europass* Diploma pielikums tiek izsniegts kopā ar visiem augstākās izglītības dokumentiem Latvijā, tam nav *Europass* logotipa un tas neietver skaidri pamanāmas atsauces uz *Europass*.

Saskaņā ar 2019.gada mērķauditoriju aptauju rezultātiem 20% karjeras konsultantu, 8,5% izglītības guvēju un 16% *Europass* Mobilitātes ieguvēju atbildēja, ka zina šo dokumentu. Lielākā daļa aptaujāto darba devēju (67%) nav informēti un nav saskārušies ar *Europass* Diploma pielikumu, turklāt, pārsvarā darba devēji (95,7%) no pretendentiem, kas pieteikušies uz vakanci pēdējā gada laikā, nav saņēmuši šo dokumentu. Vairums darba devēju (71,3%) pauda viedokli, ka viņiem „nemaz nav svarīgi” vai „drīzāk nesvarīgi”, lai amata kandidāti saviem izglītības dokumentiem pievienotu arī diploma pielikumu.

Europass Izglītības dokumenta pielikums

Europass Izglītības dokumenta pielikums ir dokuments, ko pievieno pamatzglītības un vidējās izglītības līmeņa profesionālās izglītības dokumentam, lai papildinātu tajā iekļauto informāciju, padarot to vieglāk saprotamu, jo īpaši darba devējiem vai institūcijām ārvalstīs. Šo dokumentu sagatavo un izsniedz saviem absolventiem profesionālās izglītības iestāde.

Pētījuma izstrādes laikā šis dokuments Latvijā vēl nebija ieviests. Salīdzinot ar citiem *Europass* dokumentiem, *Europass* Izglītības dokumenta pielikums ir vismazāk zināmāis – 13,5% aptaujāto karjeras konsultantu, 8,8% aptaujāto izglītības guvēju un 13,8% aptaujāto Mobilitātes ieguvēju ir informēti par šo dokumentu.

Secinājumi un ierosinājumi

Europass CV ir nemainīgi visvairāk zināmais un visplašāk lietotais *Europass* dokuments Latvijā. Darba devēju aptauja parāda, ka pārsvarā *Europass* dokumenti vispirms tiek asociēti ar *Europass CV*.

Europass Valodu pase Latvijā tiek izmantota salīdzinoši maz, lai gan aptauju rezultāti parāda, ka tas ir otrais atpazīstamākais dokuments pēc *Europass CV*. Jāuzsver, ka valodu prasmju pašnovērtējuma tabula ir iekļauta CV veidlapā, līdz ar to šis dokuments realitātē tiek lietots vairāk.

Nākamais zināmākais dokuments ir *Europass Mobilitāte*, lai gan tās lietotāji ir specifiska sociāla grupa, t.i. pieredzes apmaiņas braucienu dalībnieki, tāpēc arī šī dokumenta izmantošana ir diezgan ierobežota. Lai gan *Europass Mobilitātes* apliecinājuma ieguvēju aptaujā piedalījās tikai personas, kurām ir izsniegts šis dokuments, piektajai daļai respondentu nebija zināma *Europass Mobilitāte*.

No Latvijā ieviestajiem dokumentiem *Europass Diploma* pielikums ir vismazāk zināmais dokuments. Lai arī tā izsniegšana Latvijā augstākās izglītības iestāžu absolventiem ir obligāta no 2004.gada un tā struktūru atbilstoši Eiropas Komisijas, Eiropas Padomes un Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (UNESCO/CEPES) izveidotajam paraugam reglamentē Ministru kabineta noteikumu „Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus” 7. pielikums (19.04.2013), iespējams, ka iedzīvotāji to neuztver kā *Europass* dokumentu, jo tam nav *Europass* logotipa un tas neietver skaidri pamanāmas atsauces uz *Europass* ietvaru. Lai gan šī dokumenta veiksmīgai lietošanai Latvijā ir visi priekšnoteikumi (t.i. normatīvais regulējums), aptauju rezultāti parāda, ka darba tirgū *Europass Diploma* pielikuma nozīme netiek pilnībā novērtēta.

Europass Izglītības dokumenta pielikums ir vismazāk zināmais dokuments; visticamāk tādēļ, ka tas vēl nav ieviests Latvijā.

Izglītības guvēju aptaujas rezultāti liek secināt, ka vairums aptaujāto jauniešu kopumā ir samērā vāji informēti par *Europass* dokumentiem un tāpēc tos arī neizmanto. Iespējams, šādus rezultātus varētu skaidrot ar respondentu vecumu, jo pārsvarā jaunieši 15 līdz 17 gadu vecumā nav ekonomiski aktīvi, nepiesakās darbā vai projektos. Taču, plānojot turpmākos informatīvos pasākumus, īpaša uzmanība būtu jāpievērš vispārējās izglītības iestāžu skolēniem un skolotājiem, jo šajās mērķa grupās neinformētība par *Europass* dokumentiem un to uzdevumiem bija īpaši ievērojama. Viens no pārsteidzošajiem rezultātiem bija, ka arī neliels karjeras konsultantu īpatsvars vispārējās izglītības iestādēs nezināja nevienu *Europass* dokumentu, līdz ar to nevar pieņemt, ka šī un citas mērķauditorijas ir pilnībā informētas par *Europass*.

Pētījumā tika iekļauti ierosinājumi, kas attiecas uz dažādiem *Europass* aspektiem un mērķgrupām. Ierosinājumus skatīt zemāk.

Europass dokumentu atpazīstamība

- Plānojot turpmākos informatīvos pasākumus, īpaša uzmanība būtu jāpievērš vispārējās izglītības iestāžu skolēniem un skolotājiem, jo šajās mērķa grupās neinformētība par *Europass* dokumentiem un to uzdevumiem bija īpaši ievērojama.

Europass tiešsaistes redaktors

- Līdz ar tiešsaistes redaktoru var uzskatīt par lietotājiem draudzīgu rīku, vienlaicīgi vairāk būtu jāīsteno atbalsta pasākumi, kas palīdzētu dažādām mērķauditorijām veiksmīgāk rakstiski atspoguļot savas zināšanas, prasmes un kompetences.

- No karjeras konsultantiem vairāk par tiešsaistes redaktora pakalpojumiem būtu jāinformē speciālisti vispārējās izglītības iestādēs, pašvaldībās un dažādās organizācijās, kā arī Nodarbinātības valsts aģentūrā. Līdz ar to jāsecina, ka, neraugoties uz plašo tiešsaistes redaktora izmantošanu no Latvijas, ir jāturpina informēt dažādas mērķa grupas par jauno *Europass* platformu, kā arī jāmeklē kontaktpunkti, iespējams, bibliotēkās un pašvaldībās, kas veicinātu informācijas izplatīšanu.
- Tiešsaistes redaktors tradicionāli ir vairāk izmantots atsevišķās valstīs – Itālijā, Portugālē, Spānijā, Rumānijā un Vācijā, līdz ar to nākotnē varētu vairāk izpētīt šo valstu pieredzi un īstenotos informatīvos pasākumus.

Europass dokumentu lietošana

- Lai rosinātu iedzīvotājus izmantot *Europass* dokumentus, nepieciešams uzsvērt to priekšrocības un pielietojumu.
- Aptaujas rezultāti parāda, ka kopumā vispārējās izglītības iestādēm ir salīdzinoši grūtāk (nekā profesionālās izglītības iestādēm vai augstskolām) iekļaut mācību procesā vai skolotāju tālākizglītībā mobilitātes laikā apgūtās zināšanas, prasmes un kompetences, līdz ar to būtu vairāk uzmanības jāpievērš atbalsta pasākumiem, lai palīdzētu šīm iestādēm pilnvērtīgāk iekļaut mācību procesā mobilitātes.
- Nepieciešams turpināt informatīvos atbalsta pasākumus arī par tiem *Europass* dokumentiem, kuru izsniegšana vai lietošana tiek reglamentēta, lai to izmantošana būtu jēgpilna un noderīga.
- Nepieciešams nodrošināt metodoloģisku atbalstu adekvātai dokumentu sagatavošanai un atjaunošanai, lai iedzīvotāji pēc iespējas precīzāk aprakstītu savas zināšanas un pieredzi.

Mērķauditoriju ierosinājumi

- Visvairāk karjeras konsultantu ierosināja, ka tiešsaistes avotos vajadzētu vairāk piemērus un skaidrākas instrukcijas, kā aizpildīt *Europass* dokumentus.
- Karjeras konsultanti un *Europass* Mobilitātes apliecinājuma ieguvēju ieteica vairāk un biežāk informēt par *Europass* iespējām un vajadzētu vienkāršot dokumentu aizpildīšanu.
- *Europass* Mobilitātes ieguvēji īpaši uzsvēra nepieciešamību informēt darba devējus par *Europass* dokumentu izmantošanu.
- *Europass* Mobilitātes ieguvēji un starptautisko projektu koordinatori puda viedokli, ka būtu nepieciešams veidot normatīvo regulējumu, kas nodrošinātu *Europass* Mobilitātēs aprakstīto mācīšanās rezultātu apstiprināšanu un atzīšanu.
- *Europass* Mobilitātes ieguvēji un starptautisko projektu koordinatori rosināja vienkāršot *Europass* Mobilitātes izsniegšanas kārtību, automātiski piešķirot apliecinājumu numurus un nodrošinot iespēju aizpildīt dokumentu elektroniski.

Kopumā pētījuma rezultāti parāda, ka *Europass* dokumenti ir salīdzinoši atpazīstami un iedzīvotāju aktivitāte tiešsaistes redaktora pakalpojumu lietošanā ir samērā augsta. Taču arī turpmāk ir jāveido mērķtiecīgi informatīvi pasākumi, lai veicinātu ne tikai *Europass* dokumentu atpazīstamību, bet arī praktisku izmantošanu. Iedzīvotājiem ir arī nepieciešams atbalsts dokumentu aizpildīšanā, lai viņi veiksmīgāk spētu atspoguļot savas zināšanas, prasmes, kompetences, pieredzi un kvalifikācijas. Veidojot informatīvās aktivitātes, ir būtiski uzsvērt dokumentu jēgpilnu izmantošanu atbilstošās dzīves situācijās.